

Ohjaus ja monikulttuurisuus

ELO-foorumi 25.9.2014

Tuija Arola

Ohjaus

- Ohjaus on ihmisen normaaleissa elämäntilanteissa kohtaamien vaikeuksien käsittelyä, jossa yksilöä ei patologisoida eikä tukeuduta autoritaariseen tietoon. (Pasanen 2002)
- Ohjaus voidaan käsittää neuvotteluksi tai neuvottelevaksi työtavaksi.

Monikulttuurisuus

- liittyy yksilön kokemuksiin vieraista kulttuureista sekä osaamiseen, jota voidaan tarkastella esim. tietoina, taitoina ja asenteina
- kriittinen monikulttuurisuus hyväksyy myös konfliktin mahdollisuuden; ymmärtää ihmisten välisten erojen vaikutuksen heidän välisessä kanssakäymisessä

Monikulttuurinen ohjaus

Monikulttuurinen ohjaus eroaa muusta ohjauksesta siinä, että ohjaaja ja ohjattava tulevat joko eri kulttuurista, edustavat erilaista etnistä ryhmää tai puhuvat eri kieltä äidinkielenään. (Metsänen 2002)

Ohjaus on yhteiskunnallista, psykososiaalista ja psykologista tukea, joka auttaa ohjattavaa kotoutumaan ja sopeutumaan uuteen ympäristöön. (Metsänen 2009)

Erityispiirteet

- suomalaisen ohjauksen toimintatapojen ja roolien ymmärtäminen
- kahden aikuisen välinen dialogi
- ohjattavan oma aktiivisuus = oman elämänsä asiantuntija, ohjaaja fasilitaattori
- kielitaito = ymmärtämisen varmistaminen
- kulttuurierojen huomioiminen esim.
kohteliaisuussäännöt, kasvojen menettäminen, yhteisöllisyys, viestintäkulttuuri, sukupuoliroolit
- ohjauksen rajat ja työnjako

Monikulttuurinen ohjauskompetenssi

1. kulttuurinen tietoisuus = ohjaajan oman kulttuuritaustan vaikutus ohjaustapahtumaan
2. tieto ja ymmärrys ohjattavan kulttuuritaustasta
3. taito valita kulttuurisesti sopiva interventiostrategia
4. ohjaajan oma asenne

Ohjaajan monikulttuurinen osaaminen

(Metsänen 2009)

Tiedot	Taidot	Asenteet/ominaisuudet
tiedot kulttuurieroista	kommunikointi- ja vuorovaikutustaidot	joustavuus
tiedot sopeutumisprosessista	taito vaihtaa vuorovaikutustyyliä	ei-arvottava suhtautuminen asioihin ja ilmiöihin
tiedot ohjattavan lähtömaan tilanteesta ja historiasta	taito asettua toisen asemaan	avoimuus
tiedot ohjattavan taustasta: koulutus, työkokemus, terveys, perhesuhteet	ohjaustaidot, erilaiset interventiotyyli	tietoisuus omista arvoista, normeista ja asenteista
tiedot erilaisista selviytymistyyleistä (coping)	osaamisen arviointitaidot	suvaitsevaisuus
	kielitaito	kyky sietää epäselviä ja ennakoimattomia tilanteita ja asioita
		tietoisuus omista stereotyyppioista ja ennakkoluuloista vähemmistöryhmiä kohtaan

Henkilökohtaistaminen

- Aikuisten näyttötutkinnoissa henkilökohtaistaminen määritellään näyttötutkintojärjestelmässä tapahtuvaksi ohjaus-, neuvonta-, opetus- ja tukitoimien asiakaslähtöiseksi suunnitteluksi ja toteuttamiseksi.
- Henkilökohtaistamismääräys tuli voimaan 1.3.2007

Yksilöllisyys

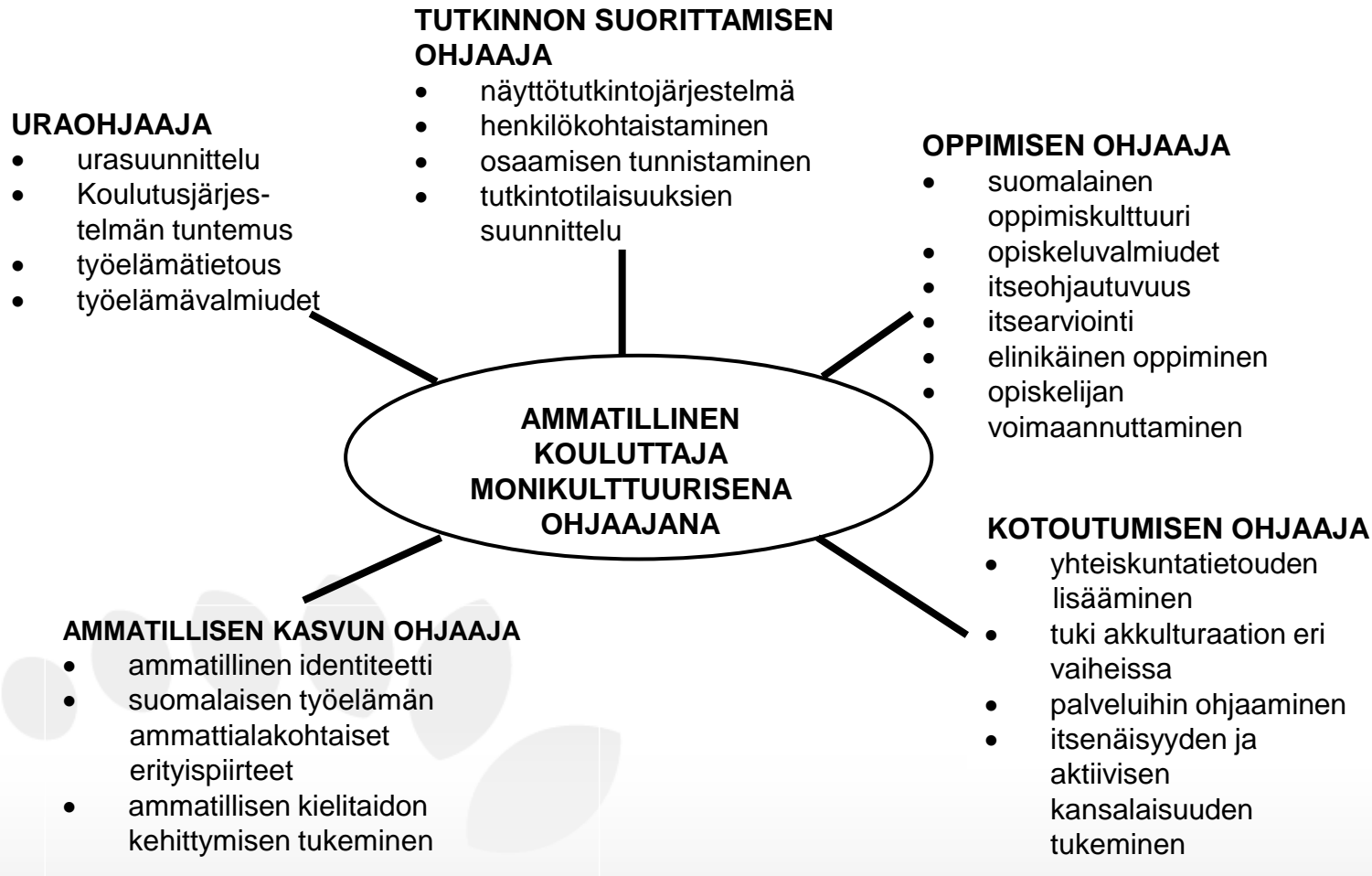
Henkilökohtaistaminen tarkoittaa, että kullekin opiskelijalle ja tutkinnon suorittajalle laaditaan yksilöllinen oppimis- ja tutkintosuunnitelma. Suunnittelu tehdään opiskelijan/tutkinnon suorittajan ja tutkinnon/koulutuksen järjestäjän yhteistyönä, ja lähtökohtana on aiemmin opitun tunnistaminen ja tunnustaminen.

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen.

Aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisen ohjaava periaate on yksilökohtaisuus; aiemmin opitun tunnistamisella ja tunnustamisella pyritään opiskelijan ja tutkinnon suorittajan kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukaiseen koulutus- ja tutkintoprosesseihin.

Lähtökohtana on osaamislähtöinen ajattelu.

Ohjauksen roolikartta

Kriittiset pisteet

- maahanmuuttajan osaamisen tunnistaminen
- ammatissa ja koulutuksessa tarvittavan kielitaidon määrittely
- kielitaidon testaaminen
- ammattisuomen opetuksen niveltyminen ammatin oppimiseen
- ohjauksen toteutus ja resurssit
- työelämäyhteydet
- monimuotoisuuden johtaminen